

IATROGENIILE

PROF.DR.DOINA COSMAN

DEFINITII

- Ansamblul consecințelor negative asupra bolnavului, (inclusiv consecințele negative ale condițiilor și ambianței instituției sanitare în care se află pacientul în timpul oficierei actului medical), ca urmare a efectelor nedorite, necunoscute sau neprevăzute ale actului medical (Rândașu)

TIPURI DE IATROGENII

- 1. IATROGENII MEDICAMENTOASE
- 2. IATROGENII DE RELAȚIE
(PSIHOLOGICE, DE COMUNICARE)
- 3. IATROGENII DE INVESTIGAȚIE
- 4. IATROGENII DE SPITALIZARE

IATROGENII MEDICAMENTOASE

- **Definiție:** cuprinde totalitatea tulburărilor somato-psihiice determinate de administrarea medicamentelor
- **Factori determinanți:**
  - Cererea crescută de medicamente în rândul populației
  - Creșterea ofertei de medicamente de către firmele farmaceutice
  - Reclamele la diferite medicamente, prezentate ca fiind “fără reacții adverse importante”
  - Autoprescrierea și automedicația

IATROGENII MEDICAMENTOASE

- Condiționarea psihologică la medicamentul nou, la firma unei fabrici, la modul de prezentare a unui medicament
- Prescrierea nejustificată de medicamente
- Uzul și abuzul de antibiotice, antalgice, hipnotice, inițiate de un medic și continuate apoi de pacient
- Imprecizia prescripției medicale, cand nu se specifică durata tratamentului, modul de administrare, etc

IATROGENII PSIHOLOGICE

- Definiție: impactul nefavorabil al medicului asupra bolnavului, datorită unei relații terapeutice perturbate
- Factori determinanți:
  - Ce țin de medic: lipsa calităților empaticе, de comunicare, de relaționare cu bolnavul, limbajul tehnicist, vag
  - Ce țin de pacient: exigențe nerezonabile, personalități dificile, bolnavii-medici

IATROGENIILE DE INVESTIGARE

Factori determinanți:

- Expunerile excesive la radiații
- Publicitatea excesivă făcută unor tipuri de investigații
- Neînțelegerea rolului și importanței acestora în diagnosticul final (rol de facilitare și susținere a unui diagnostic clinic, și nu de diagnostic!!!!)
- Investigațiile dureroase, costisitoare, care nu aduc multă informație în plus

IATROGENIILE DE SPITALIZARE

- Factori determinanți:
  - Boala ca și cauză primară de spitalizare, ceea ce indică gravitatea situației
  - Regimul special de spitalizare, cu restricțiile impuse de regulamentul interior de funcționare
  - Pierderea rolului și statutului deținut de bolnav, transformarea sa într-un “caz”
  - Separarea de familie, prieteni, conviețuirea cu necunoscuți
  - Fenomenul de hospitalism

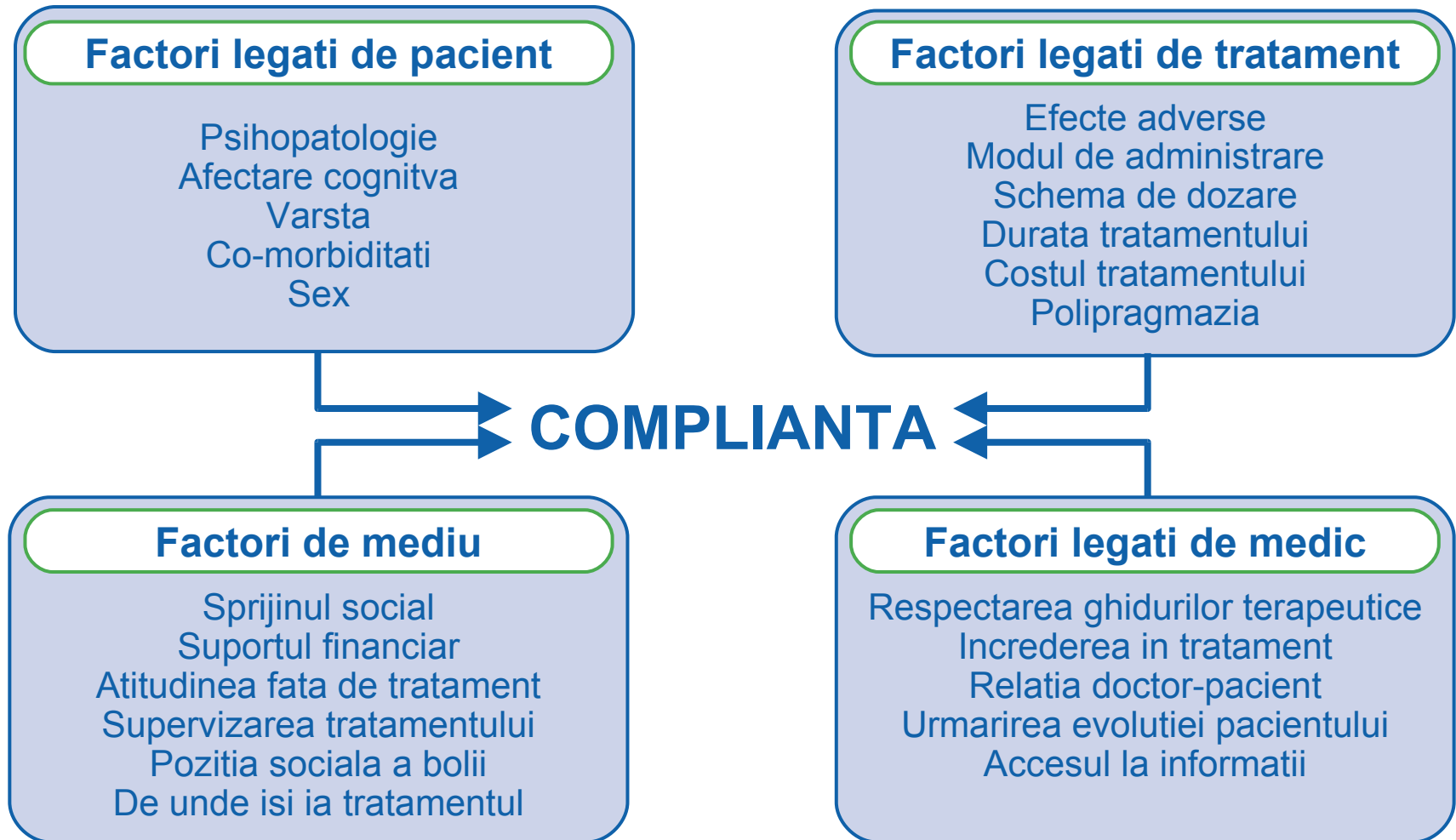
COMPLIANȚA TERAPEUTICĂ

PROF.DR.DOINA COSMAN

DEFINIȚII

- **Complianța** presupune supunerea la autoritate sau la opinia unei majorități în vederea obținerii unei recompense sau evitării pedepsei
- Complianța nu implică întotdeauna convingerea personală
- **Complianța terapeutică** implică corespondența dintre indicațiile terapeutice sau prohibițiile formulate de medic sau de alți profesioniști și asumarea sau aplicarea lor efectivă de către pacient
- **Aderența terapeutică** implică colaborarea voluntară a pacientului, respectiv acțiunile acestuia în consens cu planul terapeutic stabilit în urma tranzacției profesionale dintre medic și pacient, în care ambii au înțeles punctul de vedere al celuilalt

Factori care influenteaza complianta pacientilor la tratament

FACTORII CARE INTERVIN ÎN EDIFICAREA COMPLIANȚEI/NONCOMPLIANȚEI TERAPEUTICE

• 1. FACTORI CE ȚIN DE PACIENT

- De natură cognitivă (capacitatea de memorizare a individului, de înțelegere a diagnosticului, a indicațiilor)
- Mecanismele de apărare (frecvența utilizării negării, represiei, etc)
- Tipul mecanismelor de coping utilizate (centrate pe problemă sau pe emoție)
- Modalitățile de conceptualizare a bolii (reprezentarea bolii, a cauzelor, evoluției și consecințelor acesteia în cadrul grupului respectiv)
- Factori de natură socială (suportul social, mediul familial disarmonic, dificultățile materiale, etc)
- Varsta pacientului (compliance scăzută la copii și varstnici)
- Asumarea rolului de bolnav, care să activeze motivația pentru însănătoșire

FACTORII CARE INTERVIN ÎN EDIFICAREA COMPLIANȚEI/NONCOMPLIANȚEI TERAPEUTICE

2. Caracteristicile schemei terapeutice:

- Complexitatea schemei terapeutice (supraîncărcarea informațională)
- Asocierea cu modificarea regimului de viață
- Lipsa informațiilor legate de modul de administrare a medicamentelor

FACTORII CARE INTERVIN ÎN EDIFICAREA COMPLIANȚEI/NONCOMPLIANȚEI TERAPEUTICE

- **3. CARACTERISTICILE ENTITĂȚII
NOSOLOGICE:**
  - complianță scăzută: bolile cu evoluție cronică, ondulantă, asimptomatice, prevenție, faza terminală a bolilor
  - Complianță crescută: bolile acute, cu simptomatologie bogată

FACTORII CARE INTERVIN ÎN EDIFICAREA COMPLIANȚEI/NONCOMPLIANȚEI TERAPEUTICE

- **4. CARACTERISTICILE RELAȚIEI
MEDIC-PACIENT**
  - Relații bazate pe empatie
  - Informație împărtășită cu pacientul
  - Urmărirea atentă a cazului

Metode de evaluare a aderenței terapeutice

- RELATĂRILE PACIENTULUI
- RELATĂRILE ANTURAJULUI
- EVOLUȚIA CLINICĂ
- METODE BIOCHIMICE
- EVALUĂRI DE TIP COMPORTAMENTAL

Mai multi factori pot afecta aderenza la tratament

Motivele lipsei de aderenza

Lipsa psiho-educatiei

Lipsa colaborarii terapeutice

Stigma

Lipsa informatiilor

Efectele adverse

Disfunctia cognitiva

Regim de administrare dificil

Costul sau lipsa accesului la tratament

Lipsa ajutorului social

Perceperea eronata a eficientei

MOTIVAREA PENTRU TERAPIE

- ATITUDINEA BINEVOITOARE A MEDICULUI
- APELUL LA RAȚIUNE A PACIENTULUI
- EXERCITAREA AUTORITĂȚII PROFESIUNII MEDICALE
- ESTIMAREA RETROSPECTIVĂ A COMPLIANȚEI TERAPEUTICE